

Aan geschiedenis heb je niets

De vraag 'wat je aan geschiedenis hebt' is van alle tijden. Menig collega in het onderwijs herkent de vraag van leerlingen die een vakkenpakket of profiel samenstellen. *History is bunk* (nutteloos), zei Henry Ford. Bij de bestrijding van het coronavirus heeft kennis van de geschiedenis niet veel geholpen. Aan historische kennis heb je ook niets bij de vraag wie de volgende president van Amerika wordt of wanneer er een oorlog gaat uitbreken. De vraag 'wat je aan geschiedenis hebt' is echter de verkeerde vraag. Als u er toch een antwoord op wilt hebben, zou ik zeggen dat je aan geschiedenis niet veel hebt. Je moet de vraag stellen: wie ben je zónder geschiedenis?

In het huidige debat over slavernij, kolonialisme en Indonesië worden met veel hartstocht misplaatste opvattingen over de schutting van het onderwijs gegooid. Zo verkondigde de vanwege zijn boek *Revolusi!* bejubelde David Van Reybrouck op 13 februari in *Nieuwsuur* grote onzin over het geschiedenisonderwijs. Naar aanleiding van de vraag waarom het zo lang heeft geduurd voordat de regering opdracht gaf tot het grondig onderzoek naar de oorlogshandelingen van Nederland zei hij: 'Dat heeft te maken met de rol van het onderwijs.' Huh... Moet Barbertje hangen?

'Op het moment dat ik dreigde weg te zinken in een poel van moedeloosheid, stak een van de studenten haar vinger op'

Schoenmaker blijf, met al je onkunde, bij je leest. Dinsdagmorgen 15 februari stapte een pabo 2-klas mijn geschiedenislokaal binnen. Altijd weer probeer ik in mijn lessen de relatie tussen verleden en heden de volle aandacht te geven, zonder er een soort DWDD-programma van te maken. Via het digibord liet ik de studenten (die in dit geval allemaal een havoachtergrond hebben) foto's zien van Indonesië tussen 1945 en 1949. 'Bersiap' en 'politieacties' bleken niet tot het collectieve geheugen van de studenten te horen. Dit ondanks het feit dat 62,2 procent van de leerlingen sinds groep 6 van de basisschool afgerond 500 klokuren geschiedenisles gekregen heeft. (Op havo doet 62,2 procent van de leerlingen eindexamen in geschiedenis.)

Op het moment dat ik even dreigde weg te zinken in een poel van moedeloosheid, stak een van de studenten haar vinger op. 'Mijn overleden opa is als soldaat naar Indië geweest.' Er ontstond een geladen en diepgaand gesprek. 'Opa heeft nooit wat verteld over die tijd, maar van een oom die ook in

Indië geweest is, zijn we meer te weten gekomen.' Een andere student vertelde in de geladen sfeer in de klas over een opa die bij de NSB geweest was. Onze leerlingen hebben achter hun luikjes wel degelijk historische kennis en ervaring zitten. Het is en blijft heerlijk om nu al 42 jaar deze luikjes te openen. Ik ben van mening dat alle leerlingen geschiedenis leuk en relevant vinden. Omdat geschiedenis over de leerlingen zélf gaat. Terecht hebben politiek en samenleving hoge eisen en verwachtingen van ons vak. Dat vraagt erom dat wij niet 'het boek doorwerken', maar meer eigenaar worden van ons vak. Het (Cito-)toetskader maakt vooral in de bovenbouw van geschiedenis een 'hoepeltje' om door te springen. Dat heeft niet veel met geschiedenis en betekenisverlening te maken. Geschiedenis moet, zoals een bergwandeling en een feestje, ervaren en genoten worden. Daarom verdienen alle leerlingen in het hele voortgezet onderwijs dit vak. Dit is het laatste dat ik in mijn 61e en laatste column voor *Kleio* wilde zeggen. Ik zal jullie missen. ■

Ton van der Schans stopt in april als voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.